

Nr 128.

Av herr **Hansson i Vännäsby**, *angående vissa ändringar i vattenlagens föreskrifter om avtappning av sjö.*

I vattenlagens 7 kap. 37 § stadgas, att om någon vill för torrläggning av sin mark sänka eller urtappa sjö eller annan vattensamling, fördjupa, utvidga eller räta älv, å eller annat vattendrag eller eljest avleda vatten därifrån, skall med iakttagande av föreskrifterna i 38—47 §§ å sådan vattenavledning tillämpas vad ovan stadgats om dikning. Enligt 38 § är dylik åtgärd tillåten endast om nyttan därav efter avdrag av kostnaden för dess verkställande finnes överstiga skadan och intrånget å annans egendom. 44 § i samma lag föreskriver följande: Vad i denna lag är stadgat om skyldighet att taga del i dikningsföretag skall icke äga tillämpning i fråga om företag, som avser sänkning av sjö med mindre båtnaden av företaget med mer än hälften faller å egendom, tillhörig den, som sökt företaget, eller honom och andra, vilka förenat sig med honom därom. Vad nu sagts om sänkning eller urtappning av sjö lände jämväl till efterrättelse i fråga om åtgärd för reglering av vattnets avrinning ur dylikt vattenområde.

I motiven till vattenlagen framhålles, och med skäl, vikten av att starka intressen gemensamt stå bakom ett vattenavledningsföretag till förebyggande — såvitt möjligt — av stridigheter mellan intressenterna. I regel kan man ock instämma häri. Men ingen regel saknar undantag. Det gives ganska ofta fall, ej minst i de nordligare länen, då just denna bestämmelse i 44 § om majoritet beträffande den av ett planerat företag berörda arealen just blivit det hinder, varpå avledningsföretag stupat, vilka eljest skulle berett befolkningen i vederbörande ort nya odlingsmöjligheter. I dessa trakter äro träskmarker och smärre sjöar ofta de värdefullaste områdena då det gäller att anskaffa nya fält för odling och bebyggelse. Den mest lättarbetade marken finnes ofta där. Om nu exempelvis ett antal småbruk, som — vilket väl ofta inträffar — ligga vid ena stranden av ett dylikt vattenområde, behöva för sin utvidgning eller sitt mångfaldigande att vattnet uttappas, men de tillsammans icke representera mer än 49 procent av den för torrläggning avsedda marken och exempelvis en skogsägare (ett bolag o. s. v.), som på andra sidan vattnet äger återstående 51 procent men saknar varje intresse för egen del av sänkningen, vägrar att däri deltaga. Här står å ena sidan ett kvantitativt mindre ehuru ofta för vederbörande själva vitalt intresse maktlöst gentemot en enda, för vilken företaget intet eller föga betyder vare sig ur kostnads- eller båtnadssynpunkt. Givetvis är det ej min mening att ett vattenavledningsföretag utan vidare skall få komma till utförande ens om alla de strandägare, som i detta fall representera 49 procent, förena sig därom. Vissa garantier mot missbruk och slöseri med medel måste natur-

ligtvis krävas. Men enligt min uppfattning är det i dylikt avseende tillfyllest om det vid undersökning av sakkunnig person (lantbruksingenjör eller dylik) befinnes, att vinsten av företaget är avsevärt större än kostnaden därför. Till jämförelse må här erinras om att i vanliga fall kostnaderna hålla sig vid cirka 75—90 procent av vinsten av vattenavledningen. Genom en av lämpliga garantier begränsad rätt för en minoritet att erhålla vederbörligt tillstånd till utförande av sjösänkingsföretag i syfte att därigenom vinna ökad odlingsareal skall säkerligen tillgodoses ett samhälleligt intresse av ej ringa vikt.

I detta sammanhang bör lämpligen upptagas frågan om ej begreppet sjö i vattenlagen borde erhålla en klarare utformning. För närvarande saknas definition därpå, vilket måste få till följd en viss olikhet vid de särskilda vattendomstolarnas tillämpning av lagen. För underlättande av syftet med denna motion, nämligen att göra odlingsmarken, särskilt i Norrland, lättåtkomligare, synes ock en mera restriktiv tolkning av begreppet sjö i 44 § önskelig. Skall bestämmelsen om tappning av sjö behållas vid det nu gällande d. v. s. skall majoritet krävas för genomförande av sjösänkning, bör också från begreppet sjö utmönstras alla sådana vattensamlingar, som ej fylla mera stränga krav därutinnan. Ett tillägg till 44 § kunde måhända göra önskad effekt, om det erhöles en formulering av ungefär följande lydelse:

»Vad i denna paragraf stadgas om sjö avser endast sådan sjö, som är av nämnvärd betydelse för närboendes trevnad, fiske eller eljest för allmänna eller enskilda intressen.»

På grund av vad jag här ovan anför, samt med understrykande särskilt av vikten av att såvitt möjligt underlätta anskaffningen av ny odlingsbar mark, speciellt i Norrland, får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning om sådan ändring i vattenlagen, att tillstånd till avtappning av sjö i syfte att därigenom utvinna odlingsbar mark må kunna erhållas utan hinder av att i lagen föreskrivna villkor om viss majoritet icke uppfyllts ävensom att begreppet sjö i detta sammanhang närmare klarlägges i huvudsaklig överensstämmelse med här ovan angivet förslag.

Stockholm den 19 januari 1935.

Eric Hansson.